

مدیرکل اداره امور مبلغین و مساجد سازمان تبلیغات اسلامی از چالش‌های به حاشیه رفتن سخنران‌ها در هیئت‌های عزاداری می‌گوید

باید هویت رسانه‌ای منبری‌ها پررنگ شود

«هیئت‌های مذهبی باید کلاس درس باشد. عزاداری را به معنای حقیقی کلمه باید به صورت کلاس درس در بیاوریم. این حالت را ما الآن کم می‌بینیم؛ به خصوص در هیئت‌ها کم مشاهده می‌شود. این جزء نقص‌های کار کنونی کشور ماست. این همه مجالس عزای یک فرصت بسیار بزرگی است» (۱۳۸۶/۸/۰۲). این سخنان رهبر معظم انقلاب به خوبی بیانگر نقش و اهمیت منبر در هیئت‌های عزاداری است؛ نقشی که می‌توان گفت آن طور که باید به آن توجه نشده است. طوری که بعضی از فعالان دینی از مداح‌محور شدن هیئت‌های عزاداری و کم‌رنگ شدن نقش سخنران و منبری‌ها در هیئت‌های عزاداری اظهار نگرانی کردند. موضوعی که محرم و صفر امسال بیش از پیش احساس شد. برای بررسی این چالش با حجت‌الاسلام «محمد جنتی‌محب» مدیرکل اداره امور مبلغین و مساجد سازمان تبلیغات اسلامی گفت و گو کردیم.

مهديه تهران؛ مجلس مرحوم کافی، اما دستگاه‌های فرهنگی به جای اینکه زیرساخت‌های تقویتی را در اختیار سخنرانان قرار بدهند که هیئت حول محور سخنران باشد، تصمیم گرفتند که این ماجرا را با مداحان پیش ببرند.

نقش سازمان تبلیغات اسلامی در این میان چه بود؟
در دو دهه گذشته برخی از مجموعه‌های فرهنگی کشور در شاخص و پررنگ شدن هیئت‌ها حول محور مداحان نقش داشتند. این نهادها تصمیم گرفتند اعتبارات و حمایت‌های مالی را که به هیئت‌ها تخصیص می‌دادند، از کانال مداح پیش ببرند. سازمان تبلیغات اسلامی نقش اساسی در این روند نداشت. وقتی مداح می‌تواند بودجه‌ای را دست بگیرد که با آن هیئت را بچرخاند، سخنرانی را هم

متناسب با نیاز مردم تغییر نکرده است. ادبیات بسیاری از سخنرانان مادر هیئت‌های عزاداری مانند ادبیات دهه ۶۰ است و این نوع ادبیات مخاطب را جذب نمی‌کند. خلاصه‌اش این می‌شود که جریان مداحی با سلیقه نسل جدید پیش رفت، اما منبری‌های ما هم‌زمان با تغییر نیاز مردم پیش نرفتند. تعداد معدودی از منبری‌ها توانستند ادبیات مردم و ذائقه مخاطب را بشناسند که اتفاقاً مطرح هم شدند. علاوه بر این دو موضوع، جریانی است که ربطی به نیاز و سلیقه ندارد و آن موضوع هویت‌بخشی است. در برهه‌های دستگاه‌های فرهنگی کشور و مجموعه‌های مختلف اراده کردند تا هیئت‌های خاصی را با محوریت مداحان تقویت کنند. در دهه‌های قبل تر محوریت مراسم عزاداری، سخنران‌ها بود؛ برای مثال می‌گفتند

حاج آقا، نقدی به هیئت‌های عزاداری در ماه محرم و صفر امسال از سوی برخی وارد شد؛ اینکه در مراسم عزاداری امسال، هیئت‌ها مداح‌محور بودند و منبری‌ها و سخنران در حاشیه مراسم عزاداری قرار گرفتند.

روند مداح‌محور شدن هیئت‌ها و به حاشیه رفتن منبری‌ها مدتی است در هیئت‌های عزاداری ایجاد شده است و خاص محرم و صفر امسال نبود. البته امسال این روند پررنگ‌تر از سال‌های قبل بود. نادیده گرفتن منبر یکی از آسیب‌های مهمی است که با آن روبه‌رو هستیم؛ در حالی که مداحی و منبر مکمل یکدیگر هستند.

فکر می‌کنید چه دلایلی سخنران‌ها و منبری‌ها را به حاشیه رانده است؟

برای بررسی دقیق و موشکافانه باید این موضوع را از ابعاد مختلف آن مدنظر قرار دهیم. یکی از مهم‌ترین این دلایل تغییر ذائقه مخاطب است. ما در دورانی زندگی می‌کنیم که جریان موسیقی در زندگی مردم نقش مهمی ایفا می‌کند. مردم به صورت مستمر با موسیقی انس پیدا کرده‌اند و این انس به تغییر ذائقه منجر شده است. مداحی هم بهره و حظ جدی از موسیقی برده است. حتی برخی جوانان وقتی به هیئت می‌آیند، پای روضه مداح هم نمی‌نشینند، بلکه وقت مداحی و سینه‌زنی وارد فضای هیئت می‌شوند. از طرفی جریان مداحی ما گسترش یافته است و همه این اتفاقات را باید به صورت زنجیره‌وار و علت و معلولی بررسی کرد؛ برای مثال در گذشته مداح‌ها روضه‌ای می‌خواندند و با سبک‌های ساده سینه‌زنی می‌کردند. سبک‌های آن‌ها برگرفته از سبک‌های موسیقی نبود، اما روی جریان مداحی کار شد. سبک‌های مختلف متناسب با ذائقه‌های مختلف به میدان آمد. این تنوع‌سازی و حرف‌های کردن جریان مداحی متناسب با سلیقه نسل جوان به شدت در اقبال مردم به مداحی و بی‌توجهی آن‌ها به سخنرانی تأثیر گذاشته است.

به نظر می‌رسد که هم‌زمان با تلاش مداحان برای همراه شدن با سلیقه نسل جوان، سخنران‌ها نتوانستند خودشان را با این تغییرات فرهنگی و اجتماعی پیش ببرند.

بله. متأسفانه ادبیات سخنرانان و منبری‌ها در هیئت‌ها

